

Mezjelen:
minden vasárnap
Szerkesztőség és
kiadóhivatal:
Városháza I. e. 13.
Kéziratok
nem adhatók vissza.
Nyílt-téri közlemé-
nyek soronként
30 fillér.

SZOBOSZLÓ ÉS VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak:

helyben házhoz
hordva, vidékre
postán küldve
Egész évre . . . 8 kor
Félévre . . . 4 kor
Negyedévre . . . 2 kor
Egyes szám ára 16 fill.

Hirdetések
egység szerint
közöltetnek.

Ujabb véráldozat.

A hadsereg ismét új, nagy áldozatot követel a nemzettől.

Előbb a póttartalékosok behívásáról volt szó, de ezt a javaslatot visszavonták, s most az ujonczok létszámát akarják felemelni.

És a nemzet — keservesen bár — de meghozza ezt az áldozatot is, a mely pedig egyike a legnagyobbaknak. Mert nem csupán pénzről van szó ebben az esetben, hanem arról is, hogy az ujonczjutalék felemelése folytán jövőre megint több erő vonatik el a rendes polgári foglalkozástól.

A póttartalékosok száma pedig nagyon megcsappan.

Pedig a póttartalékosok intézménye nagyon fontos és nagy jelentőségű, mert ez az intézmény teszi lehetővé azt, hogy azok a családok, a melyeknek egyedüli támasza a sor alá kerülő védköteles fiatal ember, — megmenekülnek az inségtől és a végelpusztulástól.

Ez az intézmény meg is van mindenütt, a hol rendes katonaság, illetve általános védkötelezettség van. Nálunk azonban most a póttartalékosok intézménye illuzóriussá válik az ujonczjutalék felemelése folytán.

Ha így fogjuk fel a dolgot — pedig ez az egyedül helyes felfogás — akkor be kell ismernünk, hogy ennél nagyobb áldozatot alig követelt még a hadsereg a nemzettől.

De megadná a nemzet szívesen ezt is, ha látná, hogy a hadsereg szelleme magyar, nemzeti irányu. Ettől azonban nagyon távol vagyunk.

T Á R C Z A.

Népies gyógymódok és babonák Hajdumegyében.

— Irta: Dr. LISZT NÁNDOR. —

Megyénk lakossága, nagyon csekély kivétellel, minden ízében magyar. Szellemi képessége, mint általában a magyar fajé, nem áll alacsony fokon; van benne sok veleszületett természetes, bíráltni s mondhatnám, bölcselkedni szerető magyar józan ész. Sajnos, műveltségi foka ezzel nem áll épen egyenes arányban. Még ma is elég százalékát képezi a lakosságnak az irni, olvasni nem tudók száma; a műveltség eme kezdetleges elemeit nélkülözőknél is meg van azonban a vallásosság, tiszteletudás és becsületes magaviselet.

Nagyon természetes, hogy a műveltség tekintetében még kevesebb ki nem oktatott néposztálynál a kuruzslás és babona eléggé otthonos. A beteget, legyen az gyermek vagy felnőtt, rendszeren előbb látja a javas asszony vagy a bába s csak ha az ő kigyelmők kenése, ráolvasása vagy orvossága nem segít, folya-

Nagy sérelem az is, hogy akár mit beszéljenek is, a hadsereg vezető köreiből, a katonai szállításoknál nincsenek még most se kellő tekintettel a magyar iparra és kereskedelemre. Apró, csip-csup szükségletek azok, a melyeket a hadsereg magyar forrásból szerez be, a tömeges szállításokat Ausztria szolgáltatja. A milliókat fizetjük hűségesen, de azokból nagyon kevés kerül vissza hozzánk.

Ilyen körülmények között érthető, ha a nemzet nem szívesen hoz újabb és újabb áldozatot a hadseregnek.

Beszámoló és házszentelés.

Kovács Gyula országgyűlési képviselő ma egy hete tartotta meg beszámoló beszédét, a Bika előtti piac-téren.

Szombaton este a gyorsvonattal és vasárnap délelőtt városunkba érkeztek Dr. Tóth János, Rákosi Viktor, Pichler Győző, Dr. Bakonyi Samu, Uray Imre Papp Elek, Leszkay Gyula, Kubik Béla és Dr. Benedek János országgyűlési képviselők is.

A választók gyűlését a piacon d. e. 10 órakor Ádám János pártelnök nyitotta meg, mely után Kovács Gyulát és a vele volt képviselőket egy hat tagú küldöttség hívta meg a gyűlésbe.

A Kovács Gyula beszámolóját nagyszámu közönség hallgatta végig. Utána a jelen volt képviselők beszéltek, úgy, hogy a szonoklatoknak csak 12 óra után lett vége.

Végül Magyar Imre egy határozati javaslatot olvasott fel, a melyben a jelen voltak tiltakoztak a kormány politikája s különösen az új véderő javaslatok ellen. Ezt a határozati javaslatot egyhangulag elfogadta a pártgyűlés.

Ezután a Kossuth kör felavatása következett.

modik orvosi segélyért, a mely épen e huzavona miatt nem ritkán későn alkalmaztatik. Tisztelet a kivételeknek!

Hiszti népünk a rontást, a bűvös-bájos hatalommal rendelkezők létezését, a szemmel való megverést a kiöntésbe való lépésből származó bajokat stb.

Mielőtt az egyes bajoknál divó népies gyógyító módszerek és babonás eljárások leírásába fognék, talán helyénvaló lesz egy-néhányat ama bombastikus, fellengő stílusgyakorlatokból ide iktatni, melyekkel egyesek bajaikat előadni, elpanaszolni szokták. Sohasem felel a mi magyarunk egyenesen a hozzá intézett kérdésre, hanem nagy bőbeszédűséggel, körülírással elmondja csaknem egész életörténetét.

Legjobban félnek a hidegleléstől s érdekes, a hogy e bajt előadni szokták; álljon itt egy pár leírás szóról-szóra:

•Ugy tíz óra tájban már le vagyok forrázva, úgy érzem a lábaimat, mintha vastag ruha volna rajta, a csizmám, mintha teli volna — aligha a hideg nem lel.

•Hideglelése van kérem ennek az ártatlannak, csak hogy nem rázza ki, csak elgyóltja.

•A forróság oly nagy mértékben jön rám, hogy

A párt tagjai és a jelen volt vendégek színültig megtöltötték a kör összes helyiségeit. Az ebéd kezdete előtt Dr. Baltazár Dezső tartotta meg felavató beszédét, mely után kezdetét vette a társas ebéd, a melyen körülbelül 300-an vettek részt.

Ebéd közben pohárköszöntőket mondottak: Dr. Tóth János, Kovács Gyula, Dr. Bakonyi Samu, Lengyel Imre, Rákosi Viktor, Kubik Béla, Dr. Benedek János, Oláh Miklós, Dr. Kardos Samu, Uray Imre, Papp Elek, Ádám János és többek.

Az ebéd és italok igen jók voltak, a kiszolgálás is kifogástalan volt, a mi pedig nem kis dolgot adott a felszolgálást teljesítőeknek.

A társasébreden a vidéki küldöttek is résztvettek. Este táncmulatság következett, mely alkalommal színültig megtelt fiatalokkal a kör nagyterme, a kik járták a csárdást világos reggelig.

Maga a körhelyiség igen csinos s különösen a nagyterem nagyon szép és tágas helyiség.

A körhelyiség teljesen be van rendezve s át van adva rendeltetésének.

Megemlítjük még, hogy az itt járt országgyűlési képviselők megnézték a Bocskai zászlót is, a mely mindnyájuknak nagyon megtetszett.

Közgyűlés.

Rendkívüli közgyűlés tartott tegnap délelőtt a városháza nagytermében.

Először is a különböző városi számadások jóváhagyását vette tudomásul a közgyűlés.

Gerő Danielnak járási m. kir. állatorvossa történt kinevezése tudomásul vétetett.

Az adófékönyvek leszárolására vonatkozó pénzügyigazgatósági határozatot, hosszas vita után megfelelően rendelte a közgyűlés.

Az ártérügyben halasztást kért a közgyűlés, az ártéri költségek behajtását illetőleg.

az arczilatomról folyik le, testembe mintha tüket vernének, elkezdí egy helyütt, aztán befutja meremerevül az egész testemet, hátul a tarkómon jön fel-fel a fejembe, azután úgy kötög, majd kilyukad.

•Kévet emelt kérem, arról léli a hideg, pedig az emelshideg rosszabb, mint a csömörhideg.

Kérdésemre, hogy nincs-e hideg borzongatása, így felel egy: •Igenis kérem, az a borzalmas hideg bánt minden nap.

Egyik-másik előadásának nyelvezete még boldogult Szarvas Gáborunknak is örömet okozott volna, pl.:

•Nagybeteg voltam én, kérem alássan, az az agyvelőmoczczanásom volt.

•Tetszik tudni, könnyen meghülök én, olyan czukkos természetű vagyok. — Vagy

•Eddig mindig ödöngött, mindig pácázott ez a gyermek, de most már nagyon le van.

•Gyomorhajom van, tör, ráz, szintugy dugat, dugatja a fejemet, reggel nyiha (náha) meg-megrázza hol a derekamat, hol a lágyékomat, akkor kell aztán csak dugatni.

Egy asszonytól azon kérdésemre, hogy szoptat-e, ilyen választ nyertem:

•Nem, kérem, csak mezei munkát cselekszem.

Mödlingi czipőárúk Debreczen Piacz-utca 50., Szt. Anna-u. sarkán, Mik-lós-utczával szemben.

Mai naptól fogva, mélyen leszállított gyári árban árusítja, **férfi, női, gyermek czipők és csizmák** nagy raktárát.

Például: Női czugos 2-40-től feljebb. Férfi czugos 2-50-től feljebb.

KRAUSZ VILMOS, a »Turul« czipőgyár r.-t. képviselője.

A bazárban levő és a városház alatti boltokra vonatkozó ajánlatok elfogadtattak.

A virilisek névjegyzéke megállapított. Ezt lapunk következő számában teljes terjedelmében közölni fogjuk.

Az állami polgáriiskola 500 koronás millenaris alapítványát továbbra is a város fogja kezelni.

A tűzoltó egyesület tagjainak éjjeli-őrségi adója engedtetett.

A város Riparia telepéről kiasott gyökeres Ripariákat darabonként 6 fillérjével adja el a város.

A major kerítésére vonatkozólag a tanács tervezetét és költségvetést fog a közgyűlés elelterjeszteni.

Végül megbizta a közgyűlés a polgármestert, hasson oda, miszerint a Boeskaai szobor városunkban állíttassék fel.

H I R E K.

— **Kovacs Gyula** országgyűlési képviselő kedden délután Budapestre utazott, hogy a parlament tárgyalásain részt vegyen, mert a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt, a közelebb beterjesztett törvényjavaslatokkal szemben erélyes akcióra készül.

— **Esküvő.** Nagy Gabor temes-rekasi kir. adóúsz, folyó hó 18-án tartja esküvőjét Temes-Rekason Kopány Etelka kisasszonnyal. Gratulálunk.

— **Névnapi gratuláció.** Kedden, Márton nap alkalmából nagy számmal üdvözölték az ismerősök, tisztelők és jó barátok Csiha Márton városi adóügyi jegyzőt. A jókívánatokhoz mi is esatoljuk a magunkét.

— **A Hajdumegyei Takarékpénztár** ma d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgyát az intézet alapszabályai egy részének módosítása képezi.

— **A dalárda estélye.** A dalárda pártoló tagjai általában a dal iránt érdeklődők ezuton is értesítetnek, hogy a dalárda működő tagjai, folyó évi nov. hó 18-án, vagyis kedden este 7 órakor a Szabó Sándor vendéglőjében barátságos összejövetelt tartanak, mely alkalommal a dalárda néhány darabot is elő fog adni a közönség mulattatására.

— **Az új vasarrendtartás** a tegnapi közgyűlésen hirdettet ki. Ennek értelmében a vidéki cipészek, csizmadiák, szabók, kötelverők, szappanosok, asztalosok, lakatosok, kerékgyártók és szítások ki vannak tűzva a helybeli hetivásárokról.

— **A közbirtokossági tanács** kedden délelőtti gyűlést tartott. A nov. 19-iki árterügyi tárgyalásra egy bizottság küldetett ki, a mely Kovács Gyula elnökle alatt Hetey Ignác, Oláh Miklós, Kovács József, Márton János, Adam Mihály, Makay Janos, G. Toth Mihály és Czegléd József tagokból áll. A gulya behajtatott az ökör földre, a honnan akinek tetszik a jószágát

haza hajthatja. A közbirtokossági pénztárnoki szobát új butorokkal látja el a közbirtokossági tanács.

— **Szőlősgazdak figyelmebe.** A kik most őszön, vagy a tavaszra karókat akarnak rendelni, jelentkezzenek lapunk szerkesztőjénél.

— **A bezárt óvoda.** Az óvoda két hónap óta zárva van, mert valami javítani való volna a tanteremben, ami maig sincsen készen. A szülők körében nagy az elégtelenség e miatt és méltán is, mert az még sem járja, hogy egy kis javítási munka miatt hónapokig be legyen zárva az óvoda.

— **A budapesti Bogdány S. osztályorsjegy-elarusító cég** mai hirdetését t. olvasóink különös figyelmebe ajánljuk. A cég mesés szerencséjéről ismeretes, mert nála huzták ki a 600.000 koronás főnyereményt, két ízben 400.000 koronát, két ízben 200.000 koronát, két ízben 100.000 koronát és számos kisebb főnyereményt fizetett ki a cég ügyfeleinek.

— **Petrovay György** nagy-kürüi jóhirű gyümölcs faiskoláját ajánljuk olvasóink figyelmebe. Igen olcsó áron kaphatók ott mindenféle nemes gyümölcsfák, díszbokrok és rózsák. Rendeléseket szivesen közveit lapunk szerkesztője.

— **A kik fajtiszta szőlőoltványokat, vad és nemes vesszőket akarnak rendelni, forduljanak lapunk szerkesztőjéhez.** Lapunk szerkesztősége teljesen megbízható bevásárlási forrásokat ajánl a gazdaközönségnek.

— **A város majorban** termett zöldség kedden adatott el a helyszínen, közárverésen. A zöldségek árából 17 korona folyt be a városi pénztárba.

— **Ajánlva minden szőlőbirtokos figyelmebe.** Minden bort szerető egyén, a ki jó bort akar inni, a szőlőjét pedig állandó tökével akarja beültetni, rendeljen Dehware szőlővesszőt, mert az kitűnő, jó bort ad, sokat terem, minden talajba díszlik, még ha meszes is. Minden szőlőbetegségnek ellent áll, telbe a venyigéje soha el nem fagy fedetlen sem. A fűrtje esős időben sem rothad el, korán érő és későig a tőken tartható, míg megaszalodik. Ekkor szürve adja a híres királyi asztalra való bort, a melytől a beteg is meggyógyul. Ezen szőlőfajt oltani nem kell, mivel a gyökere a filokszérának tökéletesen ellent áll. Kapható ezen kitűnő szőlőfajnak a venyigéje, simán és gyökeresítve Sándor József Bihar-Diószegi nagy szőlőbirtokosnál. Ezre a simának 52 korona, a gyökeresnek 111 korona pakolásal együtt.

— **Pengő-e a korona?** Sokan — különösen a tanyasi nép még ma sincsen tisztába a korona számítással és itt-ott, főleg nagyobb vásárokon nem egyszerű előfordul, hogy korona helyett forinttal fizet az istenadta nép. A kabai nagyvásáron G. L. majorosnak megteiszett egy tulipántos szűr és hogy azt olcsóbban megkaphassa, a komájával együtt elkezdtek a szűrűt ócsárolni egészen a »sarga földig.« A szűrűszabó azonban ugylátszik már az e-féle módjához az eladásnak

meg volt szokva, mert a kimondott 70 koronából egy fillért sem volt hajlandó engedni, sőt kijelentette, hogy ha még tovább fogják a portékáját ócsárolni, hat 10 koronával még feljebb viszi annak az árát. A majoros még egy kísérletet tett, nagyot csapott a markába a a mesternek és 60 pengőt ígért utóljára a szűrűért. A szabó e nem várt fordulatra nem jött egy cseppet sem zavarba, hanem nyomban oda adta a szűrűt 60 pengőért, azaz 120 koronáért. Az áldomás ivásnál a majoros komájának a fejében mintha valami motoszkált volna, mert az ujjával folyton úgy tett, mintha számolt volna valamit. Ni komám! Igaz-e, hogy egy meg egy, az kettő. Biz az igaz komám. No hát az is igaz, hogy komám kétszer fizette meg a szűrűt árát, mert egy korona meg egy korona, az két korona, két korona, pedig egy pengő, 60 pengő, pedig egy koronájával, 120 korona. A majoros e nem várt fordulatra hirtelen kifordult a korcsmából és a czifra szűrűt hamarosan visszavitte a szűrűszabóhoz. A szűrűk mesterre azonban úgy okoskodván, hogy mivel az alkonál csak pengőről volt szó, mely alatt ő forintot értett, így nem köteles most utólagosan a koronát pengőnek tekinteni és a pénzt visszaadni. Az úgy, mint halljuk a járásbírótság elé került. Érdekes lesz a bíróság döntése ez ügyben, hogy vajon a »pengő« kifejezés magában »pengő forintot« jelent-e vagy pedig átvitt értelemben kell azt minden érczpengzre és így a koronára is tekinteni, melynek a pengő tulajdonsága éppen úgy meg van, mint a forintnak és így jogosan lehet a koronát is pengőnek nevezni.

— **A szerencse** olyan, mint a lidérc. Az emberek gyarlósága abban tűnik ki, hogy szerencsésüket egész életükön át ott keresik — ahol nem találják. A szerencse olyan, mint a lidérc, maga mutatja meg magát, csak észre kell venni. De aztán meg is kell fogni. A meddig a fénye világít, addig kell kaparni utánna. A legutóbbi sorsjátékban a legnagyobb nyeremény a 600.000 koronás jutalom, a Wolf Hugó bankháza által eladott 1/2 beosztású sorsjegyre esett és így ezen legszerencsésebb főarúsító egyszerre nyolcz szegény embert tehetett boldoggá. A hova a szerencse egyszer betette lábát, ott jó ideig meg is szokott maradni, kísérelje meg tehát mindenki szerencsésjét és rendeljen osztályorsjegyeket Wolf Hugó bankházában, Budapest Balvány utca 10. Az új terv szerint, 5000 nyereménnyel szaporított XI. sorsjáték első osztályának huzása már 1902. évi november hó 20 és 21-én tartatik meg. A sorsjegyek ára: egy egész 12 K., egy fél 6 K., egy negyed 3 K., egy nyolczad 1 K 50 fillér.

»meghülés megerőltetés és csömör«, ezzel ki van merítve minden.

A ragályozást csak nagyon kevés hiszi, a hívők kis tábora is rendszeren azok közül kerül ki, a kik hivatalos nyomás alatt kénytelenek hinni a bacillusokban, tehát az előjárók; nem csuda azután, hogy infectious betegségek községekben igen gyakoriak és rendszeren kiterjedt arányuak. Hiába ott a vörös czédula, hasztalan az orvos gyakori és erélyes figyelmeztetése, népünk felfogásán mindez keveset változtat, »a nyavalyákat az Úr adja, arra mindenki praedestínálva van«, tehát ellenők védekezni haszonnélküli dolog.

Elmebajok, vagy tévengéssel járó lázas bántalmak előidézője gyanánt gyakran szerepelteti népünk a megijedést; »az ijedtség bántja« s »azóta az a mély gondolkozása van«, szokja mondani a beteg kísérelje és sokszor hajlandó hetekkel vagy hónapokkal a betegség kitérését megelőző valamely kisebb lelki emótiót okozati összefüggésbe hozni azzal; némelyik fekete kutyától ijed meg, másik attól, hogy megzörgették ablakát, harmadik halottat vagy talán akasztott embert nézett meg és »attól képzeltedte el magát« stb.

Elég gyakran fordulnak orvoshoz családi életükben csalódott házasságok azon kérésrel, hogy adjon

Egy fehéreseléd, kinek irigatiókat rendeltem, a következő, igen mulatságos kérést intézte hozzám:

»Tessék kérem feljegyezni annak a girigátornak a nevét, mert tetszik tudni, káptalan az én fejem, vagy hogy mondjam, hát elfelejttem.«

Ez sem egészen utolsó:

»Ha jobban van is ez a belső szorítás, akkor is ráz, így jár ez körül ni; csavargat, esendes lelkiismerettel soha sincs, nincs ebbe a fajdalomba kérem személyválogatás, faj ez mindig, reggel, délbe, este egyaránt.«

Még egy utolsó, a mely anamnestikus szempontból érdekes:

»Nagy szívbjajom van, sejttem, hogy dagadozik a lábam, rettenetes a köhögés és szívfájás itt a lapiczkám alatt; a lábam attól dagadt, mert hogy az a 8—9 roszt kis malacz döglik, az egyik, mikor beteg volt, megrugta a lábamat, azóta olyan ártatlan vagyok, ha nem vezetnek, járnai sem tudnék, meg mindjárt tele szaladok ájerral, a szívem meg rendetlenkedik, sokszor szintugy kallantyuoz.«

A felfuvodásnál általában véve különös felfogása van az itteni népnek; meg van erősen győződve, hogy a szelek a testben bujkálnak, a gyomorból és belekből bejárnak az egész test bőrét, felszáll-

nak a fejbe, tarkója, belebujnak az izomzatba, a csontokat fészegetik, sőt közülök nem egy képes valamely fajós tagja (karja, czombja, háta, tarkója) megnyomására a bőfőgést a végtelenségig produkálni.

Dicső emlékü sebész-tanárunk, Kovács József minden alkalommal kifogásolta, ha hallgatói a beteg kikérdezését »mi a baja?« szavakkal kezdték — s méltán, mert semmi sem ingatja meg a nép bizalmát orvosban annyira, mint az efajta kérdések feltevése; azért jöttem ide, hogy azt az ur mondja meg, lesz a kérdésre a lakonikus válasz. Azt kell kérdezni, »mi a panasza,« volt mindannyiszor Kovács tanár erélyes utbaigazítása. A hajdumegyei azonban legtöbbször ezzel sem éri be, erre is ugyanazt választolja, mint az előbbi kérdésre, mert »baja« és »panasza« közt ő lényeges különbséget tenni nem tud, a mi az ő baja, az neki a panasza is. Mondhatom, sokat bosszankodtam, különösen gyakorlatom elején, míg sikerült betegeim észjárását kitanulmányozni; ma egyenesen azt kérdezem tőlük: »hol fáj, mije fáj?« ezzel leghamarabb ki lehet őket elégiteni, illetőleg vallomásra bírni.

Nagyon fontos előttük bajuk kóroktana, ez után csaknem mindenik szorgosan kutat s tudakozódik; ezer szerencsére orvosi tudásunk e zsenge oldalának, e kórokat illetőleg igen könnyen kielégíthető,

Ferencz József keserűvíz

az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

Közgazdaság.

A ragadós száj és körömfájás elleni védekezésről.

(Befejező közlemény)

Ha meghalljuk, hogy valamely községben száj és körömfájás uralkodik, ott közös kutakon ne itassunk, közös legelőre állatainkkal ne menjünk, korcsmákba, vendéglőkbe ne kössünk be, mert nem tudhatjuk, hogy nem evett, vagy ivott e, vagy nem járt e ott beteg állat. Olyan községben lakó, vagy olyan községből hozzánk vetődött mézaróstit, herélt, mézaróstit, marhakereskedőt, kanászt, juhászt, csordást, gulyást, a hol ragadós száj és körömfájás fellépett, ne eresszünk, tanyánkra, vagy udvarunkra, de különösen ne eresszük állatainkhoz, mert az ilyen emberek gyakran olyan helyeken is megfordulnak, a hol beteg állat van és könnyen megtörténhetik, hogy elhurcolják a betegséget.

Ezenkívül tartuk mindig tisztán istállóinkat, sokat és gyakran almozunk és gyakran mosogassuk tiszta gyöngre borezetes vízbe mártott puha ronggyal vagy szivacsos és nagy állatok száját.

Ha valamely állatunk mégis megkapja a száj és körömfájást első és fődolog a tisztántartás. Adjunk gyakran vizet azoknak az állatoknak, amelyeknek a szája fáj. Gyakran mosogassuk a száját tiszta borezetes timsós vízzel. A borezetes vizet úgy készítjük, hogy vegyünk egy kis boros pohárra való tiszta, jófajta borezetet, azt öntsük 1 liter tiszta vízbe és adjunk hozzá egy dió nagyságu finom porrártört nyers timsót. Hogy pedig az állat maga is öblögethesse gyakran a száját, kössünk a jászolhoz egy itató vedret és abba öntsünk gyakran tiszta friss vizet. A mely vizet a beteg állat bepiszkolt, ne öntsük szerte-széjjel az udvaron, mert hiszen tudjuk, hogy a betegség abba igen bőven megvan a beleöblögetett nyál és geny utján — hanem az ilyen vizet öntsük emésztő gödörbe. Az istállóból kihordott almot, trágyát, megmaradt takarmányt rakjuk egy külön ezen célra kijelölt helyre mindaddig, míg a betegség tart és ahoz semmiféle állatot ne engedjünk hozzájutni, mert nem tudjuk, hogy melyik viszi el onnan a betegséget más helyre.

Ha az állat a lábán betegedett meg, igen jó házi szer a kékköves timsós kötés, melyet gyakran öntözzünk timsós-kékköves vízzel, készítsük pedig ezt úgy, hogy vegyünk egy dió nagyságu nyers timsót és egy mogyoró nagyságu kékkövet, ezeket törjük porrá és olvassuk fel egy liter vízben. Ezzel a vízzel áztassunk be egy maréknyi kőzetet és ezt tegyük egy elég nagy zsákdarabra; lepassuk rá az állatot a beteg lábával és kössük fel elég lazán, hogy ne szorítson, de mégis úgy, hogy le ne csusszék a lábról. Ezt öntözzük a kékköves-timsós vízzel és naponta egyszer ujtsuk meg.

Ezt megtehetjük az istállózott szarvas marhával, de miit csináljunk a sertéssel, a mely nem igen engedi magát így gyógyítani, vagy a juhokkal, vagy a vad gulyabeli marhával?

Ezeknek adjunk tiszta vizet sokszor egy nap és ha a lábuk fáj, az istálló vagy akol ajtajába csináljunk egy jó széles teknőszerű mélyedést, hogy azt az állatok keresztül ne ugorhassák és hogy azon minden egyes állatnak keresztül kelljen menni a be és kihajtásnál. Ebbe a mélyedésbe tegyünk 4-5 ujnyi kékköves mésztejet. Ez az orvosság a körömök közé is behatol és az egészséget megőrzi a betegségtől, a beteg pedig meggyógyítja. Fődolog a tisztántartás és pihentetés. Gyakran és bőven almozunk olyan szármával, a mely olyan vidékekről származik, hol száj és körömfájás nincs. Nyári időben az istállót a legyek ellen sötétítsük be. Ha a fejős állatnál a tö-

orvosságot férjük vagy feleségük hűtlensége ellen, mert az egy idő óta máshoz jár, más szeret; a házasságtörő felt azonban nem járható, az nem hibás, hiszen meg van rontva. A mi az ilyen dologban szomorú, a szegény csalódott fél ráadásul még az orvosi tudományban is csalódván, babonásághoz folyamodik s lelketlen kuruzslók, javasaszonnyoknak lesz anyagilag is szomorú áldozatává.

Előfordul ennek az ellenkezője is, t. i. arra való törekvés, hogy házastársát kit megunt egyik vagy másik magától eltaszítsa elidegenítse: ennek elérésére, mint egyik bábától értesültem, a bűnös uton járó fél saját ürülekéből étel vagy italba valamenyt bead házastársának: hogy az eredmény mi, arról halgat a krónika.

Ezek előrebocsátása után bátor leszek évek alatt gyűjtögetett adataimat röviden, de a dolog természetéből folyólag szigorú rendszer nélkül leírni, és peoig első helyen fogom tárgyalni néhány babonás esettel párhuzamosan a belső betegségeknek, azután a sebészi bántalmaknak s végül a szülés és gyermekágy körébe tartozó s megénkben még ma is jórészt divó népies gyógyító módszereknek leírását.

(Folyt. következik.)

gyön is vannak hólyagok és fekélyek, a tőgyet naponta fejjük ki és kékköves-timsós zsirral, vagy vajjal kenjük be.

A gyógyítás és védekezés egyik módja az, hogy ha állataink között már fellepet a száj és körömfájás, valamennyi állatunkat oltjuk be. Ezzel ropjant előnyöket szerezünk magunknak, mely között első az, hogy a betegségen egyszerre keresztül esnek állataink, és a törvény értelmében gyorsabban felszabadul udvarunk a zariat alól. De fő előnye az is, hogy az ojtásokból eredő betegség könnyebb lefolyású, az az csak a száj betegszik meg a körömök nélkül. A beoltott állatok egy vagy két évig sem kapják meg még egyszer a betegséget. Az oltás úgy történik, hogy a beteg állat száját kimosuk tiszta vízzel és ha van hólyag a szájban azt felpattantjuk és egy tiszta, de duva szövésű ronggyal felitatjuk. Ha ilyen hólyag már nincs, elégséges a kimosás után kifolyó tiszta nyállal beitatni a rongyot. A beoltandó állat száját egy más valaki már ez alatt megtörtüli szárazra és egy durva, de tiszta ronggyal pirostra dörzsöli az állat inyét. Ezután mi dörzsöljük be a beteg állat száját beitatott ronggyal.

Az így beoltott állatok $\frac{1}{4}$ része szokott a száj és körömfájásban megbetegedni, de természetesen csak a száján.

A betegeknek akkor amikor a szájuk fáj, ne szalás, hanem lehetőleg ivós takarmányt (moslák) adjunk. Mindenesetben azonban pihenni kell a beteg állatnak mindaddig, míg teljesen felgyógyul.

A száj és körömfájást, vagy ennek gyanúját a törvény értelmében azonnal jelenteni kell a községi bírónál vagy a jegyzőnél, a ki azt mindjárt megírja a főszolgabíronak és a m. kir. állatorvosnak, ez pedig azonnal kimegy, megvizsgálja a gazda állatát és ingyen jó tanácsot is ellátja, hogyan gyógyítsa azt ki.

Az a gazda a ki az állatán fellépő ragadós száj és körömfájást, vagy annak gyanúját be nem jelenti, a törvény értelmében szigorú büntetést kap.

Addig is, míg az állatorvos ki megy, el kell szépen különíteni a betegét a többi állattól, hogy az más gazdának semmiféle állattal ne érintkezhessek, nehogy a betegséget más udvarban vagy tanyán levő állat is megkapja.

Ilyen betegségben szenvedő állatnak a tejét, különösen nyersen, nem szabad használni; mert az ilyen tejtől az ember is megbetegedhetik és nagy károkat szenved. Ha már beteg állata egy sines a gazdának, jelentse be ezt is a községi bírónak, vagy a jegyzőnek, azután tisztítsa meg az istállót és azt a helyet is a hol a beteg állatok tartózkodtak; mert ott maradt a betegség csirája s azt onnan kell pusztítani. A falat seperje le tisztára és frissen oltot mészszel meszelye be. Az istálló talaját 3 ujnyira ássa fel a korhadat deszkákat dobja tüzre, a tetőzetet seperje le tisztára, azután a jászlakat, istálló oszlopokat, jó erős forró luggal surolja le, a hidás alatt levő piszkot, trágyát és trágyalevet hordja ki és jó mély gödörbe ássa el. hirtsen rá egy réteg oltatlan meszet és földelje el. A kitakarított istállóba hordjon friss földet, új körömfát és másik padmolydeszkát.

A trágyát ne ökörszökörrel, hanem lovasfogatokkal hordja ki a szántóföldre és ott lovasfogattal szántsa alá.

Felelős szerkesztő s laptulajdonos:

Fehér Gábor.

Felhívás!

Törlesztéses kölcsönök bel- és külföldi pénztárazeteknél.

Összekötéseink folytán földbirtokra és városi bérházakra a legelőnyösebb törlesztéses kölcsönöket sikerrel a legelőnyösebb idő alatt kieszközlünk.

Kubay Alajos és Társa
Debreczen, piacz u. 50. sz.
a Fonciére, Pesti biztosító intézet
irodájában.

MEGHIVÁS.

A „Hajdumegyei Takarékpénztár“

1902. évi november 16-an délelőtt 10 órakor

Hajduszoboszlón, saját helyiségében

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST TART,

melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

T á r g y a k :

1. Az alapszabályok 5, 54, 6, 63, 64, 70, 71, 76, 77, 81, 62, 83, 86. §-ainak módosítása.
2. Az igazgatói fizetés megállapítása.

Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok értelmében a közgyűlésen csak azok gyakorolhatják az őket megillető jogokat, a kik részvényeiket a le nem járt szelvényeikkel együtt, a közgyűlés előtt 3 nappal, az intézet, vagy a fióktelep pénztáránál letéteményezik.

Kelt Hajduszoboszlón, 1902. október 28.

Az igazgatóság.

Hajduszoboszlón

a Borók-féle házasság udvar,

mely a városház utcában közvetlenül a posta mellett fekszik,

a legelőnyösebb feltételek mellett
szabadkézből eladó.

Értekezhetni

Padrah Sándor

kir. közzjegyző urnál.

5888

1581

Hirdetés.

A Bika fogadó melletti három bolthelyiség mészáros-hentesüzletnek 1903 január 1-étől három évre egyenként 180 korona kikiáltási ár mellett a városháza nagytermében 1902 nov. hó 23 d. e. 10 órakor tartandó versenytárgyaláson a legtöbbet ígérőnek bérbe kiadatik.

A versenytárgyalásra a bérelni szándékozók meghívotnak.

Hajduszoboszló, 1902. nov. 15.

Fekete Sándor
polgármester.

5878

1578

1902. tgy.

Hirdetés.

Az előfogati teendők elvállalása tárgyában 1902 év november 23 d. e. 10 órakor a városháza nagytermében versenytárgyalás fog tartatni, melyre azok, a kik az előfogatok teendőit elvállalni óhajtják, meghívotnak.

Kikiáltási ár 1300 korona, a melyen aluli ajánlatok fogadtatnak el.

Egyéb feltételek a főjegyzői irodában megtekinthetők.

Hajduszoboszlón, 1902 nov. 15.

Fekete Sándor
polgármester.

È R T E S I T É S I

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy Debreczenben a főpiacon az eddig is

Debreczen városháza czimzett szállodát

az azzal kapcsolatos legjobb hírnévnek örvendő éttermet és söröcsarnokot Németh András urtól f. hó 15-én tulajdonomul átvettem és azt a jövőben a már ismert szolid alapon vezetem.

Főtörekvésem leend, hogy azt a jóakaratu bizalmat és pártfogást, melyet érdemes elődöm évek hosszú sora óta élvezett: szállodai szobáim kifogástalansága, — éttermeimben előzenyességgel kiszolgált izletes ételek és a leg tiszta b a n kezelt természetes boraim, valamint kőbányai Haagenmacher-fele a l a P i l s e n i sörömmel-személyem részére is kiérdemeljem.

Előleges értesitésem tudomásul vételét kérve, ajánlom magamat a n. é. közönség szives pártfogásába.

Kiváló tisztelettel

Hörl György.

1. méter 80 cm. széles tennis flanel 12 krajczár.

Az üzlet teljes felosztása miatt
hatóságilag engedélyezett!

Végkiárúsítás.

Van szerencsém a t. közönség szives tudomására hozni, hogy női divat, vászon és rövidáru üzletemet felosztattam s a raktáron levő árukat a beszerzési árnál is olcsóbban árúsítom el és — pedig:

Női ruhaszövet
Carton, batiszt
Vászon, Chiffon
Velez, flanel
Posztó és haraszt kendő
Derékfűző (mieder)

Női, férfi- és gyermek tricó ruhák
Fiu- és leány ruhácskák
Női, férfi- és gyermek fehérneműk
Gallérok, zsebkendők
Paplanok, esernyők
Függönyök, ággyerítők
Mindenféle bélesneműk.

Minden elfogadható áron.

Ezen olcsó bevásárlási alkalmat a t. vevő közönség b. figyelmébe ajánlva, vagyok kiváló tisztelettel:

Kiss Lajos

Alföldi Takarékpénztár épület.

1. pár finom kézelő 20 kr., 1 ötrétű gallér 12 krajczár.

Loden szövet métere 11 krtól feljebb.

Flanel bloncok 67. krtól feljebb.

Litografizott névjegyek
2 kor. 40 fillértől feljebb megren-
delhetők a könyvnyomdában.

Szőlősgazdák figyelmébe! Willinger Márton

(Zomba, Tolna-megye) mintaszőlőtelepe,
a legjutányosabb árak mellett szállít fajtiszta
oltványokat, sima és gyökeres amerikai és
európai szőlővesszőket.

Gyökeres fás oltványok ezre 210 koronától 350 koronáig.
» zöld » » 190 » 210 »
Sima » » 100 » 140 »

Amerikai vesszők:

	I. oszt.	II. oszt.	I. oszt.	II. oszt.
Ripária portális gyökeres	36 K.	24 K.	sima 16 K.	10 K.
Rupestris monticola	36 »	34 »	» 16 »	10 »
Solonis	36 »	24 »	» 16 »	10 »

A legmegbízhatóbb és a legolcsóbb szőlő-
oltvány bevásárlási forrás.

Rendeléseket készséggel közvetít lapunk
szerkesztője.

OSZTALYVÁSÁRLÁS

A m. kir. kincst. felügyelőség engedélyével

november 20-án kezdődő HUZSÁRA
postaraktárral kúdlunk szét szerényen az 1-60
osztályhoz

KIS SZÁMOK:
1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig
és más SZERENŐSE SZÁMOK.
Az összeget postátalványon kerjük.

BOGDANY S.
BUDAPEST, Sas-utca 23. I.
Telefon 14-41.

FOVÁROSI SORSJEGYIRODA

A m. kir. kincst. felügyelőség engedélyével

200.000 kor. a 46.000-ca számára
100.000 kor. a 24.000-ca számára
50.000 kor. a 12.000-ca számára
25.000 kor. a 6.000-ca számára

Eladó jó hegyi ó- és ujbork
és szőlőjtványok.

Sándor József

Bihar-diószegi hegyi birtokos elad 1901-ik évi
termésű borából 300 hektoliter ó bort, elad
1902-ik évi termésű 250 hektoliter új bort
jutányos áron.

Elad gyökeres fás- és sima zöldjtványokat;
erdei, bakar, furmint, tramini és Darányi-féle
fajokban.

Elad a híres bortermő Delawáre szőlőfaj
venyigéből sima és gyökeres vesszőket, 50 ezer
simát és 15 ezer gyökerest, a simának ezre
52 korona, a gyökeresnek 122 korona. A
Delawáre bornak literje 2 korona.

Megrendeléseket elfogad a tulajdonos, kivel
levélileg lehet értekezni.

Levelekre azonnal válaszolok.

Czeplédy és Polgár

fűszer és csemege üzlete

Debreczen, „Bika” szállóval szemben.

Ajánljuk az őszi idényre megérkezett friss
árukat, állandó dus raktárt tartunk minden-
féle csemege árukban, fűszerekben, főzelék,
borok, pezsgők, rumok, likőrök, sajtok, halak,
teakenyerek, uradalmi tea vaj, stb. Vidéki meg-
rendelést pontosan továbbítjuk.

Márton Gyula

férfi-, női- és rövidáru üzlete

Debreczen, a „Bika” szálló mellett.
Ajánlja az idényre dusan felszerelt raktárát:
Téli kötött férfi harisnyák 15 krtól kezdve,
gyermek- és női harisnyák feltűnő olcsó áron.
Nagy raktár Jäger alsó ingek és nadrágokban.
Divatos és jó mosó flanelok és velezek. Meleg
blouzok, alsósoknyak és nadrágok.

Béles áruk.

Angol aczéláru

beretvák, zsebkések és ollók,
hajvágó gépek gyári áron.

Önberetváltó készülék 1 frt 40 kr.—2 frtig.

Gyári raktár:

ruha-, haj-, fogkefékben és mindenfaj kefe-
seprükben.

Kókusz lábtörölők 27 krtól.

Fodrász felszerelési cikkek.

Harisnya fejelést elvállalok.

Hirdetmény.

Van szerencsém becses tudomására hozni
az igen tisztelt közönségnek, hogy a most meg-
érkezett és saját pinczében leraktározott, ki-
tűnő zamatu és tisztán kezelt boraim által azon
szerencsés helyzetbe jutottam, hogy bárkinek
lakadalmakra, kézfogókra, társas összejöve-
telekre, stb. a legjutányosabb áron szállítok.
Pártfogását kéri az igen tisztelt közönségnek

Áron Miksa.

Nyom Plón Gy., Hajduszoboszlón

Hazai ipar!
1873. évben

Legnagyobb
és legjobb készítményü
női-, férfi- és gyermek

CZIPŐ RAKTÁR

Nemes Gábornál
Debreczenben,
a városházával szemben.

Az összes raktáron levő czipők a
legjobb anyagból személyes felügye-
letem alatt készülnek.

Mérték szerinti megrendelések gyor-
san és pontosan eszközölnének.

Saját készítmény!

Menyasszonyi kelengyék és ajándéktárgyak
nagy raktára.

Kaszanyitzky Endre

Debreczenben, Piacz-utca. 57.

Ajánlja a legnagyobb
választékban és a leg-
jutányosabb árak
mellett:

Ditmár, Brünner és
hazai gyártmányu
asztali és függő

lámpáit,

Astral-, Meteor-,
Apolló-, Csoda-, nap-
villám, petróleum- és
szesz Auer-gáz égők-
kel. Ugyiszintén por-
cezellan s angol fa-
yange tea-, kávé-,
mocca és mosdó, va-
lamint mindennemű
asztali, cognac és
liqueurös üvegkésze-
teket, majolika, bronz
és china ezüst

ujdonságokat.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan
teljesítetnek.

Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgál.

Vendéglős és kávéházi teljes felszerelések.

Épület és portale üvegezési vállalat.

Képekterek minden nagyságban egyszerűtől a legdíszesebbig.